הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן רנד

חוּשַׁשׁ אֶלָּא שֶׁיִּצְלֶה מְהֵרָה וְאַף עַל פִּי שֶׁיִּתְחָרֵךְ הִלְכָךְ חִישִׁינַן שֶׁמָּא יְחַתֶּה, * אֲבָל כְּשֶׁנִּצְלָה כְּמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי לֹא חִישִׁינַן דִּלְמָא אָתֵי לְחַתּוּיֵי אֲפִלּוּ אִם הוּא בְּשַׂר שׁוֹר, שֶׁמַּאֲחַי שֶׁהוּא רָאוּי לַאֲכִילָה לָמָּה יְחַתֶּה לְהַפְסִידוֹ: **ג** ט**אִם** (יט) עָבַר אוֹ שָׁכַח * וְנִצְלָה בְּשַׁבָּת בְּאִסּוּר, (ג) (כ) * אָסוּר: **ד** פְּרוֹת שֶׁנֶּאֱכָלִין חַיִּין מֻתָּר לִתְּנָם (כא) סְבִיב הַקְּדֵרָה (כב) אַף עַל פִּי שֶׁאִי אֶפְשָׁר שֶׁיִּצְלוּ קֹדֶם (ד) חֲשֵׁכָה, וּמֵיהוּ צָרִיךְ לִזָּהֵר (כג) שֶׁלֹּא יַחֲזִיר הַכִּסּוּי אִם נִתְגַּלָּה מִשֶּׁחֲשֵׁכָה וְשֶׁלֹּא לְהוֹסִיף עָלָיו עַד שֶׁיְּצוּלוּ, מִפְּנֵי (ה) (כד) שֶׁמְּמַהֵר לְגְמֹר בְּשׁוּלָם בְּשַׁבָּת: **ה** כ**אֵין** נוֹתְנִין סְמוּךְ לַחֲשֵׁכָה פַּת לַתַּנּוּר אֶלָּא (כה) כְּדֵי שֶׁיְּקַרְמוּ (פַּרוּשׁ, שֶׁיַּצְלֶה עַל פְּנֵי הַלֶּחֶם קְרוּם וּקְלָפָה מַחֲמַת הָאֵשׁ) פָּנֶיהָ (כו) הַמְדֻבָּקִים בַּתַּנּוּר, וְלֹא חֲרָרָה עַל גַּבֵּי גָּחָלִים אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיְּקַרְמוּ פָּנֶיהָ שֶׁבָּנֶגֶד הָאֵשׁ. הַגָּהָ: וְכָל שֶׁפּוֹרְסָהּ (כז) וְאֵין הַחוּטִין נִמְשָׁכִין (כח) קָרוּי קְרִימַת פָּנִים (הגהות מיימוניות פרק ג׳ (פ״ב כ״).

בֵּאוּר הַמִּשְׁנָה

ג (ג) **אָסוּר.** וְדַוְקָא כְּשֶׁנִּתַּן עַל גַּבֵּי הָאֵשׁ שֶׁהוּא מְגֻלֶּה, אֲבָל כְּשֶׁנִּתַּן לְתוֹךְ הַתַּנּוּר מְכֻסֶּה אֲפִלּוּ כְּשֶׁעוֹד סְתוּם וְדֶרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְבַשֵּׁל כֵּן בְּשַׁבָּת. בֵּ״ח (ס״א), מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא): **ד** (ל) חֲשֵׁכָה. דְּחִשְׁיבִי כְּמוֹ נִתְבַּשְּׁלוּ כְּמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי דְּהַרְבֵּי רְאוּיִן לְאָכְלָן חַיִּין, וְלֹא דְּמֵי לְבָצֵל בְּסָעִיף ב׳ דְּאָסוּר דְּהָתָם חַיִּים טוֹב לְאָכְלוֹ חַי כְּמוֹ תַּפּוּחִים, וְהוּא הַדִּין לְכָל דָּבָר שֶׁאֵין טוֹב לְאָכְלוֹ חַי דְּאָסוּר. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג): (ה) שְׁמְמַהֵר. וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאָסוּר לְהַנִּיחַ בְּשַׁבָּת סְמוּךְ לַתַּנּוּר אֲפִלּוּ קֹדֶם שֶׁהֵחֵשִׁיךְ, וְעַיֵּן סוֹף סִימָן רנ״ג. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יח): **ה** (ו) פְּלֹאדִי״ן. וּפְשׁוּטוֹ דְּכִכְירָה גְּרוּפָה וּקְטוּמָה הַכֹּל שָׁרִי. וְעוּגָה אוֹ מִינֵי בְּצֵק שֶׁאוֹפִין בְּקֵדֶרָה דִּינָן כְּפַת. בֵּ״ח (ס״ו). וּבְלִבְד שֶׁאֵינָן מְמַלְּאִין. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טו). [וּבְסֵפֶר אֶבֶן הָעוֹזֵר מִיָּשֵׁב מַה שֶּׁהִקְשָׁה הַבֵּ״ח (שם) וְהַט״ז (סק״ב) וּמָגֵן אַבְרָהָם (שם), וְהָעֲלָה לְהַלָּכָה שֶׁאֵין לְאָפוֹת פַּת בְּעֶרֶב שַׁבָּת סְמוּךְ לַחֲשֵׁכָה אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיְּקַרְמוּ

בַּאוּר הַלָּכָה

שָׁוֶה לְהַמְחַבֵּר בָּצָל וּבֵיצָה לִבְשָׂר גְּדִי, וְהוּא פְּשׁוּט דְּהָלֹא טַעַם שֶׁל בְּשַׂר גְּדִי הוּא שֶׁמְּמַהֵר לְהִתְבַּשֵּׁל בְּצָלִי שֶׁאֵין צָרִיךְ חִתּוּי וּמַפִּילָא הַחִתּוּי יְקַלְקְלֶהוּ, וְכָל שֶׁכֵּן בְּשִׂאר דָּבָר חֹרֶף לַבָּשָׂר שֶׁהוּא יוֹתֵר מְמַהֵר לְהִתְבַּשֵּׁל טְפֵי מִגְּדִי [וּרְאִיָּה דִּלְעִנְיַן קְדֵרָה חַיִּיתָא הָלֹא אַף בִּגְדִי שְׁרֵי דְּמִסְתָּיֵם מִפֶּנָּה שֶׁלֹּא יִתְבַּשֵּׁל בָּעֶרֶב, וּלְעִנְיַן שְׁאָרֵי דְּבָרִים חֹרֶף מִבָּשָׂר לֹא מְהַנֵּי חַיִּיתָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ד׳] שֶׁהַחִתּוּי יְקַלְקְלֶהוּ:

*** אֲבָל כְּשֶׁנִּצְלָה וְכוּ׳. וַאֲפִלּוּ הָאוֹסְרִין בְּרֵישׁ סִימָן רנ״ג לְעִנְיַן בְּשׁוּל וּכְבֵירָא לְהוּ דְּבָעִינַן שֶׁיִּהֵא מְבֻשָּׁל כָּל צָרְכּוֹ, הָכָא לְעִנְיַן צָלִי לְכַלֵּי עִלְמָא סְגֵי בִּקְדֵי מַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי:**

ג * וְנִצְלָה בְּשַׁבָּת בְּאִסּוּר. וְאִם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת גַּם כֵּן בִּכְלָל זֶה וּמֵאי נִקְרָא בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת עַיֵּן (לְעֵיל) [לְקַמָּן] בְּסִימָן (רנ״ג) [רס״א] סָעִיף א׳ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ואין מדליקין):

*** אָסוּר. עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה לְעֵיל בְּסָעִיף א׳ בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל אֲבָל בְּצָלִי:**

(כג) הֲרֵי הוּא כְּתַבְשִׁיל שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל כְּמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי דְּיוֹתֵר הֵם טוֹבִים בְּלֹא בְּשׁוּל כְּלָל מִשְּׁאָר תַּבְשִׁיל שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל כְּמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי וְלֹא אָתֵי לְחַתּוּיֵי. וְהָא דְּנָקַט סְבִיב הַקְּדֵרָה וְלֹא נָקַט סְתָמָא דְּמִתְּחִלָּה לִתְּנָם עַל הָאֵשׁ, (כד) דָּבָר הַהֶוֶה נָקַט וּבִימֵיהֶם הָיָה רְגִילוּת לִנְהֹג כֵּן, אִי נַמִי מִשּׁוּם דְּיֵן הַכִּסּוּי דְּנָקַט בְּסֵיפָא דְּשֵׁיךְ בְּקֵדֶרָה נָקְטֵיהּ: **(כב) אַף עַל פִּי שֶׁאִי אֶפְשָׁר וְכוּ׳.** וְלֹא דְּמֵי לְבָצֵל בְּסָעִיף ב׳ דְּאָסוּר אַף עַל פִּי שֶׁלְּפָעָמִים אוֹכְלִין אוֹתוֹ חַי, מִכָּל מָקוֹם אֵין טוֹב לְאָכְלוֹ חַי כְּמוֹ תַּפּוּחִים, וְהוּא הַדִּין לְכָל דָּבָר שֶׁאֵין טוֹב לְאָכְלוֹ חַי כְּמוֹ תַּפּוּחֵי יַעַר וְכַדּוֹמֶה אָסוּר כְּבָצֵל וּבֵיצָה הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל: **(כג) שֶׁלֹּא יַחֲזִיר הַכִּסּוּי.** אַף דְּמִצַּד הַקְּדֵרָה (מ״ז) אִם נִתְגַּלָּה בְּשַׁבָּת הַכִּסּוּי שֶׁלּוֹ שֶׁכְּפוּהוּ מִלְּמַעְלָה שֶׁלֹּא יִצְטַנֵּן מַתָּר לַחֲזוֹר וּלְכַסּוֹתוֹ וְכֵן לְהוֹסִיף עָלָיו וּכְדִלְקַמָּן בְּרנ״ז סָעִיף ד׳, שָׁם הַקְּדֵרָה כְּבָר נִתְבַּשְּׁלָה מִבְּעוֹד יוֹם, אֲבָל הָכָא שֶׁהַפֵּרוֹת מִתְבַּשְּׁלִין וְהוֹלְכִין בְּשַׁבָּת וְהַכִּסּוּי הוּא גַּם כֵּן עֲלֵיהֶן וְעַל יְדֵי הַכִּסּוּי הוּא מְמַהֵר לְגְמֹר בְּשׁוּלוֹ אָסוּר: **(כד) שֶׁמְּמַהֵר לְגְמֹר.** וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאָסוּר לְהַנִּיחַ בְּשַׁבָּת גּוּפָא סְמוּךְ לַתַּנּוּר כְּדֵי לְצָלוֹת, (כה) וַאֲפִלּוּ אִם נוֹתְנוֹ בְּשָׁבִיל זֶה קֹדֶם אִסּוּר כְּדִלְעֵיל בְּסוֹף סִימָן רנ״ג, אֲבָל קֹדֶם חֲשֵׁכָה מֻתָּר לִתֵּן אוֹתָם עַל תַּנּוּר הַחַם אוֹ בְּגַחֶלְכָל״ן [בְּפִרְמֶנְט] [א״א ס״ק יג]. וְדַע דְּמַה שֶׁהִתִּירְנוּ לִתֵּן אוֹתָם לְכַתְּחִלָּה סְמוּךְ לַחֲשֵׁכָה הַיְנוּ קֹדֶם לַשְּׁקִיעָה, וְעַיֵּן בְּסִימָן רס״א (ס״א) בְּדִין בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת: **ה (כה) כְּדֵי שֶׁיְּקַרְמוּ פָּנֶיהָ.** מִבְּעוֹד יוֹם, דְּתוּ לֹא חִישִׁינַן שֶׁמָּא יְחַתֶּה בְּגָחָלִים: **(כו) הַמְדֻבָּקִים בַּתַּנּוּר.** (מ) וְהָאַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ [ב]דְּהוּא הַדִּין דְּסָגֵי אִם מִתְקָרֵם פָּנֶיהָ שֶׁכְּנֶגֶד הָאֵשׁ, (מ) וְאָפְשָׁר דְּגַם הַמְחַבֵּר סְבִירָא לֵיהּ הָכִי, וְהָא דְּנָקַט פָּנֶיהָ הַמְדֻבָּקִים סְבִירָא לֵיהּ דְּזֶהוּ יוֹתֵר בְּקֶל מִתְקָרֵם. וְאֵין חִלּוּק אִם הוּא נָאֶפֶה בְּקַרְקַע הַתַּנּוּר אוֹ בְּעַקִּי״ן. וְעַיֵּן לְקַמִּיהּ בְּהַגָּ״הּ וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א בַּהַגָּ״הּ שֶׁכְּמוֹתוֹ דְּדַוְקָא אִם הוּא עָב אֲבָל אִם הוּא מְחֻבָּשׁ מְהֵרָה וְצָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה נִקְרָם הַפָּנִים הַתַּחְתּוֹן שֶׁכְּנֶגֶד הַתַּנּוּר וְגַם הַפָּנִים שֶׁלְּמַעְלָה נָגֶד חֲלַל הַתַּנּוּר: **(כז) וְאֵין הַחוּטִין נִמְשָׁכִין.** וַאֲפִלּוּ (מ״ם) אִם הָיָה הַפַּת עֲבֵה נְמִי סַגִּי בָּזֶה הַשְּׁעוּר לְכַלֵּי עִלְמָא, דְּכֵיוָן דְּאֵין חוּטִין נִמְשָׁכִין בְּוַדַּאי נִקְרְמוּ פָּנֶיהָ הֵיטֵב בֵּין לְמַעְלָה בֵּין לְמַטָּה: **(כח) קְרוּי קְרִימַת פָּנִים.** וְכָל זֶה (מ״ם) בְּשֶׁאֵין גְּרוּף וְקָטוּם, אֲבָל בִּכְירָה (נ) אוֹ בְּתַנּוּר שֶׁלָּנוּ כְּשֶׁהוּא גְּרוּף וְקָטוּם (נ״ם) אוֹ כְּשֶׁסּוֹתָם פִּי הַתַּנּוּר בְּטִיט, מֻתָּר לִתֵּן הַפַּת בַּתַּנּוּר סְמוּךְ לַשְּׁקִיעָה בְּכָל גַּוָּנַי: **(כט) לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.** לְמַעְלָה הַיְנוּ לְצַד חֲלַל הַתַּנּוּר, וּלְמַטָּה לְצַד תַּחְתִּית הַכְּלִי שֶׁנָּאֶפֶית בּוֹ. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טז) וְט״ז (סק״ב) שֶׁכָּתְבוּ דְּלִכְלֵי דַּעַת הַמְחַבֵּר לְעֵיל סַגִּי בְּשֶׁנִּקְרָם בְּמָקוֹם אֶחָד לְבַד, אֲמָנָם בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א כָּתַב דְּלִכְלֵי שֶׁהוּא עָב וְאֵינוֹ מִתְבַּשֵּׁל מְהֵרָה לָכֵן לִכְלֵי עִלְמָא בָּעֵינַן מִלְּמַעְלָה וּמִלְּמַטָּה, וְגַם הַדְּגוּל מֵרֻבָּבָה כָּתַב דְּכִלְכֵי עִלְמָא מוֹדִים בָּזֶה אֲמָנָם מִשָּׁעַם אַחֵר, דְּכֵיוָן דְּפִשְׁטִיד״א חֵלֶק עֶלְיוֹן וְחֵלֶק הַתַּחְתּוֹן אֵינָם מְגוּשׁ אֶחָד דַּהֲרֵי הַמּוּלִיתָא שְׁבְּתוֹכָהּ מַפְרִיד בֵּינֵיהֶם הֲרֵי כִּשְׁנֵי עוּגוֹת וּבְכָל אֶחָד צָרִיךְ קְרִימַת פָּנִים, וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר חֶמֶד מֹשֶׁה (ס״ק יג): **(ל) וְיִתְבַּשֵּׁל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ.** הַיְנוּ מַה שֶּׁמְּמֻלָּאִין בְּהַפִּשְׁטִיד״א בָּשָׂר וְדָגִים וּכְהַאי גַּוְנָא, דְּאִם לֹא כֵּן אַף שֶׁקָּרְמוּ

בֵּאוּר הַמִּשְׁנָה

הוּא בְּשַׂר גְּדִי. דְּהַיְנוּ אֲפִלּוּ הוּא מֻנָּחָת דְּמִקִּילִינַן לַעֵיל בְּסָעִיף א׳, הָכָא עַל גַּבֵּי גָּחָלִים שָׁאנֵי וּכְדִמְפָרֵשׁ וְהוֹלֵךְ: **ג (יט) עָבַר.** שָׁנָתַן כְּמִיזִד סְמוּךְ לַחֲשֵׁכָה כָּל קְבָּ עַד שֶׁלֹּא הָיָה שָׁהוּת לְצָלוֹת מִבְּעוֹד יוֹם כְּמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי וְנִצְלָה בִּזְמַן הָאִסּוּר, אוֹ שֶׁשָּׁכַח הַצְּלִי עַל גַּבֵּי כִּירָה וְנִצְלָה בְּשַׁבָּת, אַף עַל פִּי כֵן אָסוּר בְּדִיעֲבַד (יט) כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא לְהַשָּׁהוֹת בְּמִזִיד וְיֹאמַר שָׁכַחְתִּי: **(כ) אָסוּר.** בֵּין לוֹ (יט) בֵּין לַאֲחֵרִים עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן רנ״ג סָעִיף א׳: **ד (כא) סְבִיב הַקְּדֵרָה.** וְהַקְּדֵרָה עוֹמֶדֶת עַל הַפְּטַפּוּט (כ) וְתַחְתֶּיהָ יֵשׁ אֵשׁ, וְקָא מַשְׁמַע לָן דְּמֻתָּר לִתֵּן קֹדֶם חֲשֵׁכָה פֵּרוֹת סְבִיבָהּ (כא) אַף שֶׁהַפֵּרוֹת נוֹגְעִין בָּאֵשׁ וְנִצּוֹלִין בְּשַׁבָּת מַחַם הָאֵשׁ, וְלֹא דְּמֵי לְבָצֵל בְּצָלוֹ וּבֵיצָה הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל דְּאָסוּר אַף עַל פִּי שֶׁלְּפָעָמִים כֵּן נִצּוֹלוּ יוֹם כְּמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי, דְּהָכָא כֵּיוָן שֶׁנִּמְאָכִלִין חַיִּין בְּשַׁבָּת גּוּפָא סְמוּךְ לַחֲשֵׁכָה גּוּפָא קָרֵי לְצָלוֹת, (כה) וַאֲפִלּוּ אִם נוֹתְנוֹ בְּשָׁבִיל זֶה קֹדֶם אִסּוּר כְּדִלְעֵיל בְּסוֹף סִימָן רנ״ג, אֲבָל קֹדֶם חֲשֵׁכָה מֻתָּר לִתֵּן אוֹתָם עַל תַּנּוּר הַחַם אוֹ בְּגַחֶלְכָל״ן [בְּפִרְמֶנְט] [א״א ס״ק יג]. וְדַע דְּמַה שֶׁהִתִּירְנוּ לִתֵּן אוֹתָם לְכַתְּחִלָּה סְמוּךְ לַחֲשֵׁכָה הַיְנוּ קֹדֶם לַשְּׁקִיעָה, וְעַיֵּן בְּסִימָן רס״א (ס״א) בְּדִין בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת: **ה (כה) כְּדֵי שֶׁיְּקַרְמוּ פָּנֶיהָ.** מִבְּעוֹד יוֹם, דְּתוּ לֹא חִישִׁינַן שֶׁמָּא יְחַתֶּה בְּגָחָלִים: **(כו) הַמְדֻבָּקִים בַּתַּנּוּר.** (מ) וְהָאַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ [ב]דְּהוּא הַדִּין דְּסָגֵי אִם מִתְקָרֵם פָּנֶיהָ שֶׁכְּנֶגֶד הָאֵשׁ, (מ) וְאָפְשָׁר דְּגַם הַמְחַבֵּר סְבִירָא לֵיהּ הָכִי, וְהָא דְּנָקַט פָּנֶיהָ הַמְדֻבָּקִים סְבִירָא לֵיהּ דְּזֶהוּ יוֹתֵר בְּקֶל מִתְקָרֵם. וְאֵין חִלּוּק אִם הוּא נָאֶפֶה בְּקַרְקַע הַתַּנּוּר אוֹ בְּעַקִּי״ן. וְעַיֵּן לְקַמִּיהּ בְּהַגָּ״הּ וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א בַּהַגָּ״הּ שֶׁכְּמוֹתוֹ דְּדַוְקָא אִם הוּא עָב אֲבָל אִם הוּא מְחֻבָּשׁ מְהֵרָה וְצָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה נִקְרָם הַפָּנִים הַתַּחְתּוֹן שֶׁכְּנֶגֶד הַתַּנּוּר וְגַם הַפָּנִים שֶׁלְּמַעְלָה נָגֶד חֲלַל הַתַּנּוּר: **(כז) וְאֵין הַחוּטִין נִמְשָׁכִין.** וַאֲפִלּוּ (מ״ם) אִם הָיָה הַפַּת עֲבֵה נְמִי סַגִּי בָּזֶה הַשְּׁעוּר לְכַלֵּי עִלְמָא, דְּכֵיוָן דְּאֵין חוּטִין נִמְשָׁכִין בְּוַדַּאי נִקְרְמוּ פָּנֶיהָ הֵיטֵב בֵּין לְמַעְלָה בֵּין לְמַטָּה: **(כח) קְרוּי קְרִימַת פָּנִים.** וְכָל זֶה (מ״ם) בְּשֶׁאֵין גְּרוּף וְקָטוּם, אֲבָל בִּכְירָה (נ) אוֹ בְּתַנּוּר שֶׁלָּנוּ כְּשֶׁהוּא גְּרוּף וְקָטוּם (נ״ם) אוֹ כְּשֶׁסּוֹתָם פִּי הַתַּנּוּר בְּטִיט, מֻתָּר לִתֵּן הַפַּת בַּתַּנּוּר סְמוּךְ לַשְּׁקִיעָה בְּכָל גַּוָּנַי: **(כט) לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.** לְמַעְלָה הַיְנוּ לְצַד חֲלַל הַתַּנּוּר, וּלְמַטָּה לְצַד תַּחְתִּית הַכְּלִי שֶׁנָּאֶפֶית בּוֹ. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טז) וְט״ז (סק״ב) שֶׁכָּתְבוּ דְּלִכְלֵי דַּעַת הַמְחַבֵּר לְעֵיל סַגִּי בְּשֶׁנִּקְרָם בְּמָקוֹם אֶחָד לְבַד, אֲמָנָם בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א כָּתַב דְּלִכְלֵי שֶׁהוּא עָב וְאֵינוֹ מִתְבַּשֵּׁל מְהֵרָה לָכֵן לִכְלֵי עִלְמָא בָּעֵינַן מִלְּמַעְלָה וּמִלְּמַטָּה, וְגַם הַדְּגוּל מֵרֻבָּבָה כָּתַב דְּכִלְכֵי עִלְמָא מוֹדִים בָּזֶה אֲמָנָם מִשָּׁעַם אַחֵר, דְּכֵיוָן דְּפִשְׁטִיד״א חֵלֶק עֶלְיוֹן וְחֵלֶק הַתַּחְתּוֹן אֵינָם מְגוּשׁ אֶחָד דַּהֲרֵי הַמּוּלִיתָא שְׁבְּתוֹכָהּ מַפְרִיד בֵּינֵיהֶם הֲרֵי כִּשְׁנֵי עוּגוֹת וּבְכָל אֶחָד צָרִיךְ קְרִימַת פָּנִים, וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר חֶמֶד מֹשֶׁה (ס״ק יג): **(ל) וְיִתְבַּשֵּׁל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ.** הַיְנוּ מַה שֶּׁמְּמֻלָּאִין בְּהַפִּשְׁטִיד״א בָּשָׂר וְדָגִים וּכְהַאי גַּוְנָא, דְּאִם לֹא כֵּן אַף שֶׁקָּרְמוּ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ג (יט) גְּמָרָא (לח.): **(יט)** מָגֵן אַבְרָהָם (סי׳ רנג ס״ק יא) וְהַגְּרָ״א לְעֵיל בְּרנ״ג (ס״א): **ד (כ)** וּבְאָמְנִי הַתָּהָר, בְּגוֹן שֶׁהִיא מְבֻשֶּׁלֶת כְּבָר כְּמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי דְּשָׁרֵי לְהַיִּשׁ אוֹמְרִים, אוֹ שֶׁהִיא מְצֻטֶּמֶקֶת וְרָע לוֹ דְּשָׁרֵי לְדִבְרֵי הַכֹּל, וְכַנִּ״ל בְּרנ״ג (ס״א): **(כא)** פְּרִי מְגֻדָּים (א״א ס״ק יב) וּשְׁאָרֵי אִחֲרוֹנִים: **(כב) וַאֲפִלּוּ לְהָאוֹסְרִין בְּרנ״ג מוֹדוּ הָכָא דְּחָשׁוּב כְּמוֹ צָלְיָה עַל הָאֵשׁ כֵּיוָן שֶׁהַפֵּרוֹת נוֹגְעִין בַּגְּחָלִים,** כֵּן כָּתְבוּ הַפְּרִי מְגֻדִּים (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים בְּבֵאוּר דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב), וּלְהָכִי סָתַם הַבַּיִת יוֹסֵף לְהַתִּירָא אַף שֶׁהוּא מַסְקֵנָא יוֹתֵר לְהָאוֹסְרִין בְּרנ״ג, **וְאַף שֶׁבְּבֵאוּר הַגְּרָ״א כָּתַב [א] דְּזַוְקָא לִשִׁיטַת הַמְּתִירִין בְּרנ״ג הוּא מְפֹרָשׁ בְּקִשְׁטָיה דְּמִירֵי** מותר להשהותו ופירות שנאכלים חיין הוו כמו בישול מאכל בן דרוסאי. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״ו) החמיר שיוקרם מב׳ צדדים, ומ״מ כתב שבדיעבד אין לאסור אם קרם צד אחד.

לְיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (ס״ד) כתב ג״כ דמותר להשהותם אפילו שלא על גבי הגחלים ממש, וטעם ההיתר הוא לפי מנהגנו שכל שנצלה כמאכל בן דרוסאי

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

בֶּן דְּרוֹסַאי (בית יוסף (ד"ה ואין נוהגין) בשם סמ"ג (לאוין סה) והגהות מיימוני (פ"ג משו כ)). [*] לוְאִם נָתַן אוֹתָם סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה וְלֹא קָרְמוּ פָּנֵיהֶם, (לא) אִם בְּמֵזִיד, אָסוּר עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת (לב) בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ, וְאִם (ו) (לג) בִּשְׁוֹגֵג, מאִם אֵין לוֹ מַה יֹּאכַל מֻתָּר לוֹ לְרַדּוֹת מִמֶּנּוּ (לד) מְזוֹן שָׁלֹשׁ (ח) סְעוּדוֹת, * וְאוֹמֵר לַאֲחֵרִים שֶׁאֵין לָהֶם מַה יֹּאכְלוּ בּוֹאוּ וּרְדוּ לָכֶם מְזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת. וּכְשֶׁהוּא רוֹדֶה לֹא יִרְדֶּה בְּמַרְדֵּה (פָּרוּשׁ, 'בְּרַחַת וּבַמְּזָרֶה' (ישעיה ל כד) תַּרְגּוּם מַרְדֵּה, פַּאלֶ"ה בְּלַעַ"ז) אֶלָּא בְּסַפִּין וְכֵיוֹצֵא בּוֹ, שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ עֲשׂוֹתָהּ בְּחֹל, נוְאִם אִי אֶפְשָׁר לִרְדּוֹת בְּשִׁנּוּי (לה) יִרְדֶּה בְּמַרְדֵּה. וְאִם נָתָנָה בְּכִדֵי שֶׁיִּקָּרְמוּ פָּנֶיהָ, כֵּיוָן דְּלֹא עָבַד אִסּוּרָא * וְצָרִיךְ שַׁבָּת הוּא (לו) רוֹדֶה כְּדַרְכּוֹ. וְשֶׁלֹּא לְצָרֵךְ הַיּוֹם, אָסוּר אֲפִלּוּ (ט) בְּשִׁנּוּי. הַגָּהָה: וְכָל זֶה בְּתַנּוּר שֶׁאֵינוֹ טוּחַ בְּטִיט (הגהות אשר"י (פ"ק מ"ה (ה)), (לז) * אֲבָל אִם הוּא טוּחַ בְּטִיט אוֹ שֶׁאֵינוֹ אוֹפֶה לְצָרֵךְ שַׁבָּת רַק לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת דַּיָּיש לוֹ זְמַן (לח) לְאֲפוֹתוֹ מֵחָר, דְּלֹא גָּזְרִינַן בְּכִהֲאי גַּוְנָא שֶׁמָּא יְחַתֶּה (כל בו (סי' נ)): ו נוְאִם נְתָנוֹ בְּשַׁבָּת (לט) אֲפִלּוּ בְּמֵזִיד, מֻתָּר (מ) לוֹ (מא) לְרַדּוֹת קֹדֶם שֶׁיֹּאפֶה כְּדֵי שֶׁלֹּא

ל רַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ג' מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת (הי"ח), מִדִּין עֲסָקִיּוֹת וְתוֹרְמוּסִים דַּף י"ח (ע"ב). מ שַׁבָּת קי"ז (ע"ב). נ רַשִׁ"ל פֶּרֶק קַמָּא דְּשַׁבָּת (ב. ד"ה אמר רב ביבי). ס שָׁם בַּגְּמָרָא (ד.).

בַּאֵר הֵיטֵב

פְּנֵי הַתַּחְתּוֹן אוֹ הָעֶלְיוֹן, אֲבָל אִם־נֶאֶפָּה בִּכְלִי צָרִיךְ שֶׁיִּקָּרְמוּ פְּנֵי הָעֶלְיוֹן וְהַתַּחְתּוֹן וְגַם מַה שֶּׁתְּחוֹכָה כְּמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי: (ו) **בִּשְׁוֹגֵג.** וְהָא דְּלֹא קָנְסִינַן גַּם בִּשְׁוֹגֵג כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ח', שָׁאנֵי הָכָא כֵּיוָן דְּאֵין לוֹ מַה יֹּאכַל שָׁרֵי: (מ) **סְעוּדוֹת.** וְאִם יֵשׁ לוֹ פַּת אַחַת מְזוֹן לְשָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת אָסוּר לְהַצִּיל לְחֶם מִשָּׁנָה, דְּעִקַּר הַתַּר בְּפַת דְּוַקָא מִשּׁוּם דְּחַיָּב לֶאֱכֹל פַּת בְּשַׁבָּת. וְאִם כֵּן שְׁאָר תַּבְשִׁילִין אָסוּר, כִּי אִם דְּאֵין לוֹ לֶאֱכֹל כְּלָל. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כג):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ה [בשו"ע] **וְאִם נָתַן אוֹתָם סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה כו'.** וְכָתַב בְּשו"ת בֵּית יְהוּדָה (סי' כח) שֶׁפְּתַר לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לַאֲפוֹת סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה וּמֻתָּר לוֹ לְרַדּוֹת כְּדַרְכּוֹ, וְדַוְקָא כְּמוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת אֲבָל יוֹתֵר אָסוּר אַף לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי, וְאִם הָאֵינוֹ יְהוּדִי מִתְעַצֵּל אוֹ לְהַכְעִיס אֵינוֹ נוֹתְנוֹ בְּפַנּוּר כִּי אִם סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה, אֵין לְחֹשׁ וּמֻתָּר, וְלֹא יוֹלִיכֶנּוּ יִשְׂרָאֵל אַחֵר כְּדֵי לְכֵיוָן כִּי אִם עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, עַיֵּן שָׁם:

(ט) **בְּשִׁנּוּי.** דְּרִדְיַת הַפַּת שְׁבוּת הִיא:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

פָּנֶיהָ חֲיִישִׁינַן שֶׁמָּא יְחַתֶּה בַּפֶּחָלִים בְּדֵי שֶׁיִּתְבַּשֵּׁל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ: **(לא) אִם בְּמֵזִיד אָסוּר.** לְרַדּוֹת, אֲפִלּוּ עַל יְדֵי שִׁנּוּי, וַאֲפִלּוּ אִם אֵין לוֹ מַה יֹּאכַל, וַאֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ יְהוּדִי רָדָהוּ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ (לב) אָסוּר לוֹ לֶאֱכֹל: **(לב) בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ.** הֵינוּ הָאֲכִילָה, אֲבָל הָרְדִיָּה מִן הַתַּנּוּר פָּשׁוּט דְּמֻתָּר תֵּכֶף כְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת: **(לג) בִּשְׁוֹגֵג וְכוּ'.** וְהָא דְּלֹא קָנְסִינַן גַּם בִּשְׁוֹגֵג כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסָעִיף ח' דְּלֹא מְחַלְּקִינַן שָׁם בֵּין שׁוֹגֵג לְמֵזִיד, (לג) דְּכֵיוָן דְּאֵין לוֹ פַּת אַחַר לֶאֱכֹל וְאִי אֶפְשָׁר לְקַיֵּם מִצְוַת שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת בְּלֹא פַּת שְׁרִי, אֲבָל תַּבְשִׁיל אֵין חִיּוּב כָּל כָּךְ לֶאֱכֹל בְּשַׁבָּת, וְאֵין הָכִי נַמִי דְּאִם אֵין לוֹ דָּבָר אַחֵר לֶאֱכֹל כְּלָל כִּי אִם אוֹתוֹ הַתַּבְשִׁיל בִּלְבַד שֶׁהִשְׁהָה בִּשּׁוֹגֵג מֻתָּר לוֹ לְאָכְלוֹ, שֶׁאָסוּר לְהִתְעַנּוֹת בְּשַׁבָּת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן רפ"ח (ס"א). וּלְפִי זֶה דְּכָל הַהֶתֵּר הוּא מִפְּנֵי שֶׁאֵין לוֹ פַּת אַחֵר לֶאֱכֹל, (לד) אֲפִלּוּ בְּתַנּוּרִים שֶׁלָּנוּ שֶׁמְּבֹאָר לְקַמָּן בְּסָעִיף ז' שֶׁאֵין בָּהֶם מִשּׁוּם רְדִיָּה גַּם כֵּן אָסוּר לְהִסְתַּפֵּק מִן הַפַּת יוֹתֵר מִשָּׁלֹשׁ סְעוּדוֹת: **(לד) מְזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת.** וְאִם בְּפַת אֶחָד שֶׁהוֹצִיא יֵשׁ בּוֹ כְּדֵי שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת שׁוּב אָסוּר לְרַדּוֹת, אַף עַל גַּב דְּאֵין לוֹ לְכָל סְעוּדָה כְּכָר שָׁלֵם וְלֶחֶם מִשְׁנֶה [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כג)]: **(לה) יִרְדֶּה בְּמַרְדֵּה.** דְּרִדְיַת הַפַּת לֹא הֲוֵי שְׁבוּת גָּמוּר אֶלָּא מִשּׁוּם עֲבָדָא דְּחל אִסּוּר, וּלְכָךְ הֵיכָא דְּאִי אֶפְשָׁר לְשִׁנּוֹת וְצָרִיךְ שַׁבָּת הוּא הִתִּירוּ: **(לו) רוֹדֶה כְּדַרְכּוֹ.** וּבְסֵפֶר אֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יד) כָּתַב א]דְּיֵשׁ לְהַחְמִיר (לה) כְּהַפּוֹסְקִים דִּסְבִירָא לְהוּ דַּאֲפִלּוּ נָתָנָה בְּהֶתֵּר צָרִיךְ לְהֵיוֹת הָרְדִיָּה דַּוְקָא בְּשִׁנּוּי: **(לז) אֲבָל אִם הוּא טוּחַ.** אַתְּחִלַּת הַסָּעִיף קַאֵי, דְּמַתָּר לְתַּן דְּלֹא גָּזְרִינַן שֶׁמָּא יִסְתֹּר הַטִּיט וְיִסָּתֵם, וְעַיֵּן בְּסָעִיף ז' דְּמַתָּר לְרַדּוֹת מֵהֶם בְּשַׁבָּת וְלֶאֱכֹל אֲפִלּוּ יֵשׁ לוֹ הַשָּׁלֹשׁ סְעוּדוֹת עַל שַׁבָּת, (ט) חֵיישִׁינַן שֶׁמָּא יִמְלֹךְ לֶאֱכֹל מֵהַפַּת שֶׁבַּתַּנּוּר בְּשַׁבָּת וְיִסָּתֵם כְּדֵי שֶׁיִּתְבַּשֵּׁל מִהֲרָה: **ו (לט) אֲפִלּוּ בְּמֵזִיד.** דַּהֲוָה אָמִינָא (ט) הַלְעִיטֵהוּ לָרָשָׁע וְיָמוּת קָא מְשַׁמַע לָן דְּשָׁרֵי, וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁהִדְבִּיק בְּשׁוֹגֵג דְּשָׁרֵי כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא לִידֵי אִסּוּר חֲשָׁאת: **(מ) לוֹ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דַּוְקָא הוּא בְּעַצְמוֹ מֻתָּר לְרַדּוֹת, (מא) אֲבָל אֲחֵרִים אֲסוּרִים לְרַדּוֹת בְּשִׁבְיִלּוֹ בֵּין כְּשֶׁהִדְבִּיק בְּמֵזִיד וּבֵין בְּשׁוֹגֵג, אֲפִלּוּ מִי שֶׁהִדְבִּיק אֶת הַפַּת (מב) אֵינָנּוּ בְּכֹחַ שֶׁיּוֹדִיעוּהוּ, דְּאֵין אוֹמְרִים לוֹ לְאָדָם עֲשֵׂה חִטָּה קֹל כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא חֲבֵרְךָ לִידֵי אִסּוּר חָמוּר, (מ) כֵּיוָן שֶׁחֲבֵרוֹ פָּשַׁע בְּמָה שֶׁהִדְבִּיק. וַאֲפִלּוּ בְּתַנּוּרִים שֶׁלָּנוּ שֶׁאֵין בָּהֶם אִסּוּר רְדִיָּה רַבָּה (ס"ק יז) דְּאָסוּר לְאַחֵר, מִשּׁוּם דְּהַבָּצָק מַקָּצָה הוּא וְאֵינוֹ רָאוּי לְטִלְטוּל. וְכָל זֶה לְעִנְיַן אֲפִיָּה, אֲבָל לְעִנְיַן בִּשּׁוּל פָּשׁוּט הוּא דְּאִם אָחַד שָׂכַח אוֹ עָבַר וְהִנִּיחַ קְדֵרָה סָמוּךְ לְהָאַשׁ צָרִיךְ גַּם אַחֵר לְסַלְקוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא חֲבֵרוֹ לִידֵי אִסּוּר, דְּכִסּוּיוֹק הַקְּדֵרָה אֵין כְּאִן אִסּוּר כְּלָל וּמִמֵּילָא יֵשׁ כָּאן מִצְוָה לְאַפּוֹרֵשֵׁי מֵאִסּוּרָא: **(מא) לְרַדּוֹת.** אֲפִלּוּ בְּמֵזִיד, (מפ) וּמִכָּל מָקוֹם אִם אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת בְּשִׁנּוּי כְּגוֹן עַל יְדֵי סַכִּין וּכְהָאי גַּוְנָא יַעֲשֶׂה, (מג) אַף כָּל זֶה דַּוְקָא אִם לֹא

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(לב) דְּהָלֹא הָאֲפִיָּה הָיְתָה בְּאִסּוּר: **(לג)** מָגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן י"ז וְסָעִיף קָטָן כ"ג: **(לד)** מָגֵן אַבְרָהָם (שם). אַף דְּהוּא סָתָם וְכָתַב שֶׁאָסוּר יוֹתֵר מִשָּׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, מִכָּל מָקוֹם עַל כָּרְחֵךְ שֶׁהַכַּוָּנָה דְּוַקָא הָאֲכִילָה אֲבָל הָרְדִיָּה גּוּפָא מֻתָּר דְּאִי לָאו הָכִי בְּמַאי הִתִּיר הַמְחַבֵּר לְקַמָּן (ס"ו) יוֹתֵר מִשָּׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, וְאֵין לוֹמַר דִּלְקַמָּן מַיְרֵי דְּוַקָא שֶׁהִדְבִּיק בְּהֶתֵּר, דִּבְכֵית יוֹסֵף (ד"ה כתב רבינו ירוחם) לֹא מְשַׁמַע הָכִי, וְאַף דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) דִּמְיַרֵי בְּהִדְבִּיק בְּהֶתֵּר, נִרְאֶה לִי דְּשָׁם אַרַבְּנוּ יְרוּחָם לֹא אַשְׁלַחַן עָרוּךְ אִיתְּמָר, וְאִם תִּמְצֵי לוֹמַר דְּוַהוּ דְּחַק בִּדְבָרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם, וְתֹאמַר דְּסִבְרָא לֵיהּ דְּמִכָּיוָן שֶׁאָסוּר לוֹ לֶאֱכֹל, מְמֵילָא הֲרְדִיָּה גַּם כֵּן אָסוּר בְּיוֹתֵר מִשָּׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, וּלְקַמָּן מַיְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ עַל כָּרְחֵךְ בְּהִדְבִּיק בְּהֶתֵּר דַּוְקָא, מִכָּל מָקוֹם לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי נִרְאֶה כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי דְּכֵן מַשְׁמַע שָׁם בְּבֵית יוֹסֵף, וְצָרִיךְ עִיּוּן: **(לה)** דְּהַרְבֵּה חוֹלְקִים עַל הָרַ"ן (ב. ד"ה אמר רב ביבי) הַפֹּקֵל בָּזֶה, וְהֵינוּ הָרַמַּ"ךְ שֶׁמּוּבָא בְּכֶסֶף מִשְׁנֶה (פ"ג הי"ח) וְהָרַמְבַּ"ן

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו"ע הרב (ס"ט) הִתִּיר לְרַדּוֹת כְּדַרְכּוֹ אִם נֹאפִית בְּהֶתֵּר, וְכֹאשֶׁאִין לוֹ פַּת אַחֶרֶת. **ב]** וּבשו"ע הרב (שם) כָּתַב שֶׁגַּם בָּזֶה הַהֶתֵּר הוּא רַק כְּשֶׁאִין לוֹ פַּת אַחֶרֶת.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah